

2011
LIETUVOS VYSTOMASIS
BENDRADARBIAVIMAS

Prisijungusi prie Europos Sąjungos ir tapusi tarptautinės donorų bendruomenės nare, Lietuva sėkmingai dalinasi savo sukaupta demokratinė ir ekonominių reformų ir pilietinės visuomenės kūrimo patirtimi su jos stokojančiomis besivystančiomis šalimis.

Paramą kitoms valstybėms Lietuva pradėjo teikti prieš gerą dešimtmetį. Tuomet buvo apsiribota tik keliais projektais Baltarusijoje ir Ukrainoje. O šiandien Lietuva jau įgyvendina aktyvią ir gana plačią vystomojo bendradarbiavimo programą, pagrįstai laikomą reikšminga valstybės užsienio politikos dalimi.

2011 m. Užsienio reikalų ministerija, įgyvendindama Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programą, finansavo 116 vystomojo bendradarbiavimo projektų, daugiausiai gero valdymo, ekonominio ir socialinio vystymosi, švietimo, moterų socialinio aktyvumo ir kitose srityse.

Atsižvelgdami į politines realijas, praėjusiais metais prioritetą teikėme Baltarusijai, tęsėme paramą Afganistano Goro provincijai, Gruzijai, Moldovai ir Ukrainai.

Dirbome išvien su visuomene – didžiąją dalį Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo projektų įgyvendino Lietuvos nevyriausybinių organizacijų.

Šiandien Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo veikla vykdoma ne tik kultūriškai bei istoriškai kaimyniškose šalyse. Praėjusiais metais Lietuva sumokėjo pirmąją įmoką į Europos vystymosi fondą, skirtą Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno baseino šalims paremti. Įmokomis į Europos Sąjungos biudžetą Lietuva prisideda prie paramos Azijos, Pietų Amerikos ir Artimųjų Rytų šalims.

Pastaraisiais metais mažėjant finansavimą Lietuvos vystomajam bendradarbiavimui kompensuoja aktyvios diplomatų pastangos pritraukiant užsienio donorų paramą „lietuviškiems“ projektams. Galima pasidžiaugti, kad nepaisant sąlyginai nedidelio biudžeto, tarptautiniai partneriai vertina mūsų vystomojo bendradarbiavimo projektus ir pripažįsta Lietuvą atsakinga bei patikima tarptautinės bendruomenės nare.

AUDRONIUS AŽUBALIS
Užsienio reikalų ministras

Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politika – sudėtinė užsienio politikos dalis, kurios tikslas – padėti besivystančioms šalims kovoti su skurdu ir siekti, kad tose šalyse būtų gerbiamos žmogaus teisės, užtikrinama lyčių lygybė, įstatymų viršenybė ir geras valdymas.

2011 metais Užsienio reikalų ministerijos Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai departamentas savo veiklą vykdė keliomis kryptimis: rengė naujus ir tobulino esamus Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo teisės aktus, įgyvendino vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programą, teikė humanitarinę pagalbą ir koordinavo Europos Sąjungos Dvynių programą.

I. TEISINĖ BAZĖ

Vykdydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-2012 metų programos nuostatas, Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai departamentas parengė Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo koncepciją, kurios pagrindu šiuo metu rengiamas atitinkamas įstatymas.

Siekiant skaidresnio ir veiksmingesnio vystomojo bendradarbiavimo programos įgyvendinimo, 2011 m. parengta nauja Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos įgyvendinimo tvarkos aprašo redakcija.

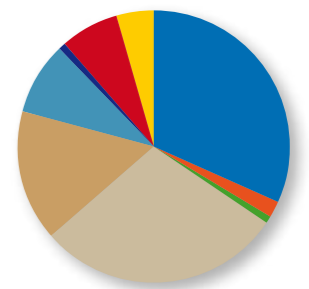
II. LIETUVOS VYSTOMOJO BENDRADARBIAVIMO PROJEKTAI

2011 m. Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos lėšomis buvo įgyvendinta 116 projektų, kurių vertė – 5,3 mln. litų. Iš jų 59 projektus, kurių vertė 1,7 mln. litų pagal Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės Afganistane, Armėnijoje, Azerbaidžane, Baltarusijoje, Gruzijoje, Moldovoje ir Ukrainoje.

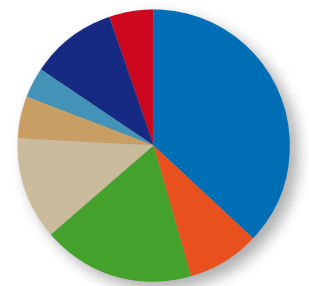
Aktyvių diplomatų pastangų dėka, Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo projektų įgyvendinimui pavyko pritraukti Europos Sąjungos, JAV, Japonijos, Graikijos finansinę paramą.

Daugiau kaip 70 proc. vystomojo bendradarbiavimo projektų įgyvendino Lietuvos ir užsienio šalių nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO).

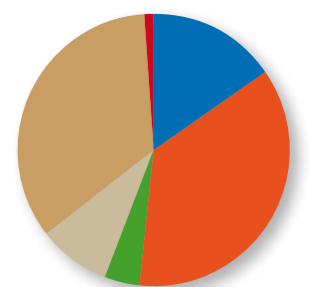
PROJEKTAI PAGAL ŠALIS

PROJEKTAI PAGAL VEIKLOS SRITIS

PROJEKTAI PAGAL VYKDYTOJUS

AFGANISTANO GORO PROVINCIJA

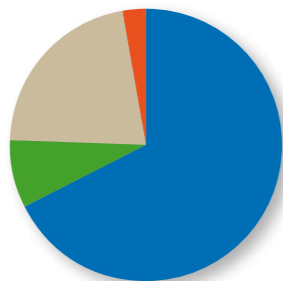

Rengiantis atsakomybę už saugumą ir vystymą perduoti Afganistano vyriausybei, Lietuva plėtė bendradarbiavimą su Afganistano valdžios institucijomis ir tarptautiniais partneriais. Buvo tęsiami svarbiausi projektai – toliau rekonstruojama Goro provincijos sostinės Čagčarano miesto ligoninė, pradėtas eksploatuoti naujas modernus Čagčarano oro uosto pakilimo takas, kurio galimybių studiją finansavo Lietuva ir kurio rekonstrukcija buvo pradėta Lietuvos diplomatinėmis pastangomis. Įgyvendinama vystomojo bendradarbiavimo projektus institucinių gebėjimų stiprinimo, žemės ūkio, sveikatos ir socialinės apsaugos srityse, Lietuva kartu su partneriais siekė sudaryti sąlygas sklandžiam vietos valdžios funkcionavimui.

2011 m. Afganistano Goro provincijoje buvo įgyvendinti 37 projektai, kurių vertė daugiau kaip 2 mln. litų. 30 iš jų pagal Lietuvos Respublikos diplomatinę atstovybių projektų programą administravo Lietuvos Respublikos specialioji misija Afganistane.

PROJEKTAI PAGAL SRITIS

- Parama ekonominiams ir socialiniams vystymuisi, sveikatos apsaugai ir švietimui (25)
- Parama kaimo plėtrai (3)
- Parama geram valdymui, stiprinant administracinius vietos valdžios ir NVO gebėjimus (8)
- Moterų socialinio aktyvumo skatinimas (1)

Parama ekonominiams ir socialiniams vystymuisi, sveikatos apsaugai ir švietimui

2011 m. daugiausia Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo projektų Afganistane (25 projektai už daugiau kaip 1,6 mln. litų)

buvo įgyvendinta siekiant paremti šios šalies Goro provincijos ekonominį ir socialinį vystymąsi, sveikatos apsaugą bei švietimą.

■ Pradėta Goro provincijos centrinės ligoninės rekonstrukcija

2011 m. liepos 4 d. Ministro Pirmininko A.Kubiliaus vizito metu surengta Goro provincijos centrinės ligoninės rekonstrukcijos pradžios ceremonija. Čagčarano ligoninės rekonstrukcijai pradėta ruošti Lietuvos iniciatyva: atlikta ligoninės inventorizacija, parengta trijų etapų rekonstrukcijos galimybių studija. Surasti partneriai – prieš projektą prisidėjo Graikija, Japonija, JAV. Rekonstrukcijos darbams Lietuva iki šiol skyrė 1,85 mln. litų. Rekonstrukciją planuojama vykdyti 2011–2014 m.

■ Goro provincijos infrastruktūros projektus parengė Lietuvos inžinierius

Į Lietuvos vadovaujamą Provincijos atkūrimo grupę (PAG) Goro provincijoje buvo deleguotas inžinierius, kuris rengė infrastruktūros projektus ir teikė juos finansuoti JAV Vadovybės greitojo reagavimo

programos CERP lėšomis. Dirbdamas tarptautinėje komandoje drauge su amerikiečių pareigūnais inžinierius padėjo pritraukti į provinciją užsienio donorų lėšas ir konsultavo kitų stambiųjų Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo projektų – vaikų centro statybos, ligoninės rekonstrukcijos – vykdytojus.

■ Lietuvos gydytojos konsultavo Goro provincijos medikus ir pacientus

2011 m. buvo tęsiami projektai, skirti Goro provincijos sveikatos apsaugai stiprinti ir medikų kvalifikacijai kelti – ypač labiausiai

apleistose vaikų ir moterų sveikatos priežiūros srityse. Dvi gydytojos iš Lietuvos dirbo Čagčarano ligoninėje, konsultavo gydytojus ir pacientus, rengė paskaitas medicinos personalui akušerijos-ginekologijos ir pediatrijos temomis.

Parama kaimo plėtrai

■ Lietuva padėjo didinti Goro provincijos žemės ūkio efektyvumą

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija vykdė projektą, skirtą Goro provincijos žemės ūkio ir irigacijos departamento specialistų, Čagčarano žemės ūkio mokyklos specialistų ir studentų bei provincijos ūkininkų gebėjimams ugdyti augalininkystės, gyvulininkystės ir veterinarijos srityse. Provincijoje lankėsi Žemės ūkio ministerijos,

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro Žemdirbystės instituto specialistai. Lietuvos ekspertai skaitė paskaitas apie pažangias augalininkystės technologijas, atliko provincijos dirvožemio tyrimus, perdavė smulkiosios žemės ūkio technikos. Goro provincijos veterinarijos specialistai buvo mokomi gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos, ligų kontrolės ir prevencijos.

■ Lietuva prisidėjo prie Goro provincijos veterinarinės tarnybos kūrimo

2011 m. liepos mėnesį viešoji įstaiga „Baltijos agroverslo institutas“ surengė keturių Afganistano veterinarinės tarnybos tarnautojų mokomąją vizitą Lietuvoje, kurio metu afganų specialistai buvo teoriškai ir praktiškai supažindinti su Lietuvoje veikiančia bendrąja maisto ir veterinarinės kontrolės sistema, galinčia tapti pavyzdžiu formuoti Afganistano veterinarinės kontrolės sistemai.

Parama geram valdymui, stiprinant administracinius vietos valdžios ir NVO gebėjimus

■ Goro provincijos administracijos ir nevyriausybinių organizacijų gebėjimų stiprinimas

Viešoji įstaiga „Rytų Europos studijų centras“ Čagčarane organizavo mokymus Goro administracijos ir NVO atstovams, parengė projektų paraišką galimam tarptautinių donorų finansavimui. Surengtas strateginio planavimo seminaras Goro provincijos administracijos ir nevyriausybinių sektoriaus atstovams, surengti susitikimai su Europos Komisijos atstovybe, USAID ir Swedish Committee for Afghanistan atstovais.

■ Goro provincijos konferencija

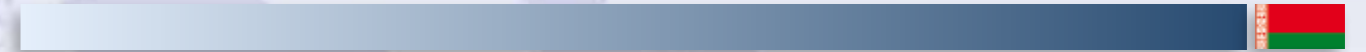

Su Lietuvos parama 2011 m. rugsėjo 12 d. Čagčarane surengta Goro provincijos vystymo konferencija, į kurią buvo pakviestos visų Goro provincijos rajonų administracijų delegacijos. Konferencijos metu buvo parengtas 2012-2013 metų Provincijos vystymo planas. Konferencijoje dalyvavo daugiau kaip 230 dalyvių.

Moterų socialinio aktyvumo skatinimas

■ Raštingumo kursai moterims

Afganistano NVO „Whatan youth educational and cultural association“ vykdytu projektu buvo apmokyta 100 moterų keturiuose Čagčarano rajono kaimuose: Miangi, Khajaghar, Nadia ir Katakeshma. Raštingumo kursuose afganės moterys buvo mokomos skaityti ir rašyti higienos ir vaikų priežiūros temomis.

BALTARUSIJA

Baltarusijoje Lietuva rėmė projektus, skirtus šios šalies demokratiniam judėjimams (ypač jaunimo iniciatyvoms), nepriklausomam švietimui (EHU), bendram istoriniam ir kultūriniam paveldui puoselėti, instituciniams gebėjimams stiprinti, šalies regionų vystymui bei paramai aplinkosaugai ir kovai su klimato kaita.

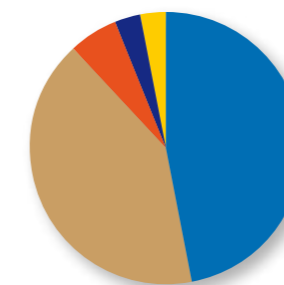
Lietuvos pastangomis 2011 m. pradžioje ES Užsienio reikalų tarybos išvadose įdėta nuoroda į ES atsivėrimą Baltarusijos piliečiams, siekiant kad eiliniai Baltarusijos gyventojai galėtų lengviau ir pigiau atvykti į ES. Apie 30 proc. visų praėjusiais metais Lietuvos diplomatinėse atstovybėse Baltarusijoje šios šalies piliečiams išduotų Šengeno vizų buvo išduota nemokamai.

2011 m. Vilniuje kūrėsi tarptautinės nevyriausybines organizacijos. Birželį, bendradarbiaudama su Užsienio reikalų ministerija (toliau – URM), Vilniuje savo padalinį atidarė tarptautinė nevyriausybė organizacija „Freedom House“. 2012 metais savo atstovybę į Vilnių iš Kijevo ketina perkelti JAV nevyriausybines organizacijos „Nationalis demokratijos institutas“ (NDI) ir „Pact, Inc.“. Visos šios iniciatyvos – tai tarptautinės bendruomenės signalas, kad Lietuva yra vertinama už savo nuopelnus demokratijos stiprinimo srityje ir yra vienas iš stipriausių paramos Baltarusijos demokratizacijai centrų.

2011 m. Baltarusijoje buvo įgyvendinti 34 projektai, kurių vertė daugiau kaip 1,7 mln. litų. 9 iš jų pagal Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybių projektų programą administruoja Lietuvos Respublikos ambasada Baltarusijoje.

PROJEKTAI PAGAL SRITIS

- Parama nepriklausomam švietimui (EHU), demokratiniam judėjimams, ypač jaunimo iniciatyvoms (16)
- Parama bendro istorinio ir kultūrinio paveldo puoselėjimui ir propagavimui (14)
- Institucinių gebėjimų stiprinimas, perteikiant ES patirtį bei standartus (2)
- Parama regionų vystymuisi (1)
- Parama kovai su klimato kaita (1)

Parama nepriklausomam švietimui (EHU), demokratiniam judėjimams, jaunimo iniciatyvoms

2011 m. daugiausia Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo projektų Baltarusijoje (16 projektų, kurių vertė daugiau kaip 480 tūkst. litų) buvo įgyvendinta siekiant paremti nepriklausomą švietimą, demokratinį judėjimą ir jaunimo iniciatyvas.

■ Parama Europos humanitariniam universitetui (EHU)

Parama EHU teikiama nuo jo įkūrimo Vilniuje 2006 m. Įkūrus universitetą jame studijavo 649 studentai, 2011 metais – per 2000 studentų.

EHU studentai įsiliejo į 2011 m. rugsėjį Vilniuje šurmuliavusią „Tautų mugę“, kur pristatė baltarusišką virtuvę, kultūros tradicijas. Europos lietuvių kultūros centro Vokietijoje surengtoje diskusijoje „Demokratijos link: efektyvi diasporos pagalba“ EHU studentai sėmėsi patirties iš lietuvių išeivijos.

■ Telkiamas užsienyje studijuojantis baltarusių jaunimas

Paminėtinas itin sėkmingas URM finansuojamas projektas „USB Rally“, kurį viešoji įstaiga „Rytų Europos studijų centras“ vykdo nuo 2006 m. Per šį projektą kasmetis baltarusių studentų egzilyje suvažiavimas Vilniuje jau tapo populiariu renginiu ir gražia tradicija.

Lietuvos projektai su Baltarusijos studentais persikėlė ir į kitas Europos šalis – Vasario 16-osios gimnazija Vokietijoje surengė konferenciją „Demokratijos link – efektyvi diasporos pagalba“.

Lietuvoje studijuojančiam Baltarusijos jaunimui pakviečiami koncertuoti jų šalyje uždrausti muzikantai: grupė „Liapis Trubeckoj“, Zmicer Vaitiuškevič ir kiti. Šie projektai skatina jaunimą už šalies ribų telktis bendrai veiklai.

Parama bendram istoriniam ir kultūriniam paveldui

■ Lietuvos ir Baltarusijos kultūros istorijos sąsajos

Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejaus vykdytu projektu siekta pažymėti Lietuvos, Baltarusijos ir kitų šalių teritorijose išlikusio Oginskių istorinio paveldo, o ypač Mykolo Kleopo Oginskio 250-ųjų gimimo metinių (2015 m.) reikšmę Lietuvos ir Baltarusijos

kultūriniam, moksliniam bendradarbiavimui, taip pat turizmo vystymo perspektyvai. Projekto metu buvo surengta ekspedicija „Oginskių paveldas. Baltarusija 2011“, kurios metu užmegsti tiesioginiai kontaktai su Slonimo krašto muziejininkais, Lietuvos edukologijos universitete surengta tarptautinė mokslinė konferencija, Rietave, Maladečne, Minske ir Vilniuje organizuotos apskritojo stalo diskusijos, kurių metu apžvelgti istorinio paveldo išteklių Lietuvoje ir Baltarusijoje, aptartos tolesnio bendradarbiavimo perspektyvos.

■ Litvakų kultūrinis paveldas Baltarusijoje

Nuo 2008 m. viešosios įstaigos „Žydų kultūros ir informacijos centras“ vykdomame projekte Baltarusijos ir Lietuvos miestuose tęsiama mokslinė sinagogų tyrinėjimo ir aprašymo veikla. 2011 m. buvo suformuota sinagogų tyrimo Baltarusijoje grupė ir organizuota ekspedicija į Dolginovo miestelį, kurios metu ištirti ir aprašyti žydų architektūros paminklai, sudarytas sinagogų tyrimų medžiagos aprašas lietuvių ir rusų kalbomis, parengta meninė fotografijų paroda „Litvakų paveldas Baltarusijoje“.

Institucinių gebėjimų stiprinimas, perteikiant ES patirtį ir standartus

■ Lietuvos ir Baltarusijos transporto sektoriaus bendradarbiavimo skatinimas

Šiuo Lietuvos verslo konfederacijos vykdytu projektu buvo siekiama skatinti Lietuvos ir Baltarusijos transporto sektoriaus bendradarbiavimą, transporto politikos formavimą ir įgyvendini-

mą Baltarusijoje. Projekto metu Minske surengta transporto ir logistikos konferencija „Lietuvos ir Baltarusijos transporto perspektyvos“, kurioje tartasi dėl transporto infrastruktūros plėtros, didesnio prekių ir keleivių pralaidumo, vežimo terminų sumažinimo. Vykdamas projektą atlikta Lietuvos ir Baltarusijos transporto sektoriaus ir infrastruktūros apžvalga.

Parama regionų vystymuisi

■ Gebėjimų stiprinimas psichikos sveikatos srityje

Viešosios įstaigos „Globali iniciatyva psichiatrijoje“ įgyvendintu projektu buvo siekiama stiprinti Baltarusijos regioninių nevyriausybinių organizacijų, dirbančių psichikos sveikatos srityje, gebėjimus dalyvauti psichikos sveikatos politikos formavimo procese ir skatinti adekvatesnę žiniasklaidos formuojamą psichikos sveikatos paslaugų vartotojų įvaizdį. Projekto metu buvo parengtas ir išleistas leidinys, skirtas psichikos sveikatos paslaugų vartotojams, jų artimiesiems, atliktas visuomenės nuomonės apie psichikos sveikatos paslaugų vartotojus ir žiniasklaidos įtaką jų įvaizdžio formavimui, tyrimas. Projekto vykdytojai surengė mokymus psichikos sveikatos srityje dirbantiems Baltarusijos regioninių nevyriausybinių organizacijų atstovams ir vietos žiniasklaidai.

Parama aplinkosaugos ir kovos su klimato kaita srityse

■ Aplinkosauga ir atsakinga atominė energetika

Viešosios įstaigos „Gyvenimo akademija“ vykdytu projektu siekta supažindinti Baltarusijos visuomenę su aplinkosaugos problemomis, ypač Astravo atominės elektrinės grėsme tiek Baltarusijai, tiek Lietuvai. Projekto metu suplanuoti ir surengti 2 seminarai Baltarusijos atstovams atominės energetikos ir aplinkosaugos temomis, organizuota pažintinė ekskursija į Kernavę, dalyvauta XIII eksperimentinės archeologijos festivalyje „Gyvosios archeologijos dienos Kernavėje“.

GRUZIJA

Atsižvelgdama į Gruzijos europinės ir euroatlantinės integracijos siekius, Lietuva padėjo stiprinti Gruzijos institucinius gebėjimus regionų vystymo, aplinkosaugos, sveikatos apsaugos srityse, teikė paramą nuo karo nukentėjusiems gyventojams, skatino moterų verslumą ir socialinį aktyvumą.

2011 m. Gruzijoje buvo įgyvendinta 18 projektų, kurių vertė daugiau kaip 480 tūkst. litų. 10 iš jų pagal Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių projektų programą administravo Lietuvos Respublikos ambasada Gruzijoje. Kaip vieną sėkmingiausių ambasados administruotų projektų galima būtų paminėti bendrą Lietuvos ir Japonijos projektą „Neišnešiotų kūdikių aklumo

■ Alytaus ir Ozurgeti savivaldybių bendradarbiavimas

Alytaus rajono savivaldybės administracijos įgyvendintu projektu siekta sukurti bendrą periferinių regionų vystymo modelį ir sustiprinti Alytaus rajono ir Ozurgeti savivaldybių bendradarbiavimą. 2011 m. rugpjūčio mėnesį įvyko Alytaus rajono ir Ozurgeti savivaldybių atstovų susitikimas Ozurgeti savivaldybėje, kur buvo apibrėžta periferinių regionų vystymo modelio koncepcija. 2011 m. rugsėjo mėnesį įvyko Alytaus rajono ir Ozurgeti savivaldybių atstovų susitikimas Alytaus savivaldybėje, kurio metu pasirašyta bendradarbiavimo sutartis ir veiksmų planas regionų skirtumams mažinti.

prevencija“, kurio metu Lietuvos gydytojos oftalmologės atliko pirmąją Gruzijos istorijoje retinopatijos operaciją.

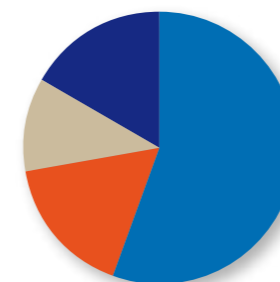
■ „Atviro kiemo“ biblioteka Chašurio mieste

Chašurio mieste atidaryta „Atviro kiemo“ biblioteka, rekonstruota Lietuvos lėšomis. Šio projekto tikslas – sukurti miestelyje viešąją erdvę, kurioje gyventojai galėtų pasinaudoti internetu, paskaityti spaudą, o vasarą būtų rengiami kultūros renginiai. 2011 m. bibliotekoje buvo įsteigtas NATO informacinis skyrius.

PROJEKTAI PAGAL SRITIS

- Parama regionų vystymuisi (10)
- Moterų socialinio aktyvumo skatinimas (3)
- Parama kovai su klimato kaita (2)
- Parama nuo karo nukentėjusiems Gruzijos gyventojams (3)

Parama regionų vystymuisi

2011 m. daugiausia Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos lėšų Gruzijoje (10 projektų, kurių vertė beveik 150 tūkst. litų) buvo skirta šalies regionų vystymui.

Moterų socialinio aktyvumo skatinimas

■ Verslumo mokymai Gruzijos moterims

Vilniaus universiteto Tarptautinio verslo mokykla 2011 m. surengė verslumo mokymus Gruzijos moterims. Trys geriausių projektų autorės atvyko į Lietuvą susipažinti su Lietuvos moterų verslininkų patirtimi. Projekto tikslas – skatinti Gruzijos moterų socialinį užimtumą ir verslumą, smulkaus verslo kūrimąsi, mažinti nedarbą ir skurdo lygį. Projektą labai gerai įvertino dalyviai ir partneriai Gruzijoje, jų prašymu surengtas antrasis projekto etapas.

■ Parama Gruzijos rašytojoms

Viešosios įstaigos „Rašytojų sąjungos fondas“ vykdytu projektu „Moters rašytojos padėtis šiuolaikinėje visuomenėje“ buvo sudaryta galimybė Gruzijos ir Lietuvos rašytojoms bendrauti, diskutuoti, keistis kūrybinėmis idėjomis ir patirtimi. 2011 m. rugpjūčio-rugsėjo mėnesiais Lietuvoje vyko Gruzijos moterų

prozininkų kūrybinės dirbtuvės, kurių metu rašytojos atliko novelių vertimus į gruzinų ir lietuvių kalbas. Plenaro pabaigoje Palangos visuomenei buvo surengtas prozos skaitymų vakaras, vėliau – parengta dvikalbė internetinė knyga „Diemedžio vakarai III“.

Parama kovai su klimato kaita

■ Alternatyvios energijos šaltinių plėtra

Gruzijos aplinkosaugos asociacija „Mta-Bar“ kalnuotose Adžarijos savivaldybėse įrengė biologinių dujų linijas, energijai gaminti naudojančias biomasę, gyvulių mėšlą, humusą ir kitas atliekas. Lietuvos

finansuojamas projektas padės skatinti alternatyvios energijos šaltinių plėtrą Adžarijos kaimo vietovėse, tausoti aplinką – mažinti medienos ir iškastinio kuro naudojimą, kurti efektyvią atliekų tvarkymo sistemą.

■ Gruzijos jaunimo švietimas aplinkosaugos ir klimato kaitos temomis

Lietuvos vaikų ir jaunimo centro vykdytu projektu siekta šviesti Gruzijos visuomenę klimato kaitos ir aplinkai palankaus gyvenimo būdo klausimais, naudojant patrauklias ir skatinančias pilietinę iniciatyvą priemones. Įgyvendinant projektą Lietuvoje ir Gruzijoje buvo organizuotas konkursas „Žurnalistinis tyrimas“, atkreipęs jaunuolių dėmesį į kasdienio vartojimo įpročius. Šio konkurso metu atrinkti aktyviausi dalyviai buvo pakviesti į baigiamąjį etapą Tbilisyje, kur kūrė menines instaliacijas išteklių taupymo temomis, dalyvavo komandos formavimo ir projektų kūrimo mokymuose.

Parama nuo karo nukentėjusiems Gruzijos gyventojams

■ Gruzijos vaikų ir jų šeimų psichosocialinė rehabilitacija

Viešosios įstaigos „Globali iniciatyva psichiatrijoje“ vykdytu projektu buvo siekiama prisidėti prie darnios socialinės raidos ir skurdo mažinimo Gruzijoje, plėtojant psichosocialinės rehabilitacijos paslaugas vaikams ir jų šeimoms, nukentėjusiems nuo karo ir turintiems psichikos sveikatos problemų. Projekto vykdymo metu buvo organizuoti mokymai medicinos ir švietimo įstaigų darbuotojams potrauminio streso atpažinimo ir efektyvios pagalbos jį patiriantiems vaikams temomis. Taip pat buvo parengtas klausimynas, leidžiantis atpažinti potrauminį sindromą ir parinkti tinkamiausius jo įveikimo būdus, atliktas vaikų pabėgėlių ir jų šeimų psichosocialinių poreikių ir psichikos sveikatos problemų tyrimas ir juo remiantis parengtos rekomendacijos dėl tolesnės pagalbos priemonių potrauminio streso sindromą patiriantiems asmenims.

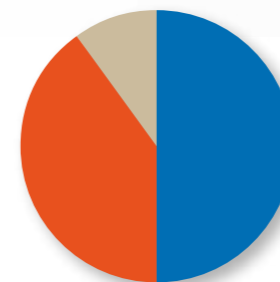
MOLDOVA

Atsižvelgdama į Moldovos europinės integracijos siekius, Lietuva padėjo stiprinti šios šalies institucinius gebėjimus muitinės, policijos veiklos, regionų vystymosi ir kitose srityse.

2011 m. Moldovoje buvo įgyvendinta 10 projektų, kurių vertė daugiau kaip 150 tūkst. litų. 5 iš jų pagal Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių projektų programą administravo Lietuvos Respublikos ambasada Moldovoje.

PROJEKTAI PAGAL SRITIS

- Parama eurointegraciniam siekiams (5)
- Parama pilietinei visuomenei (4)
- Parama kovai su klimato kaita (1)

Parama eurointegraciniam siekiams

2011 m. didžiausia dalis Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo programos lėšų Moldovoje (5 projektai, kurių vertė daugiau kaip 120 tūkst. litų) buvo skirta šios šalies eurointegraciniam siekiams paremti.

■ Lietuvos muitinė perduoda institucinę patirtį Moldovai

Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos vykdyto projekto metu buvo teikiama pagalba Moldovos muitinės pareigūnams rengiant šios šalies nacionalinius muitų teisės aktus, reglamentuojančius prekių muitinį įvertinimą, ir tobulinant teisės aktų įgyvendinimą užtikrinančią kontrolės sistemą.

■ Lietuvos patirtis ekologinio ūkininkavimo klausimais

Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto įgyvendintu projektu buvo siekiama kelti Moldovos sertifikavimo specialistų kvalifikaciją ir gebėjimus, gilinti žinias gyvulininkystės sertifikavimo klausimais ir supažindinti juos su Lietuvos ekologinio ūkininkavimo konsultavimo sistemos darbo principais. Projekto metu surengti Moldovos sertifikavimo įstaigų darbuotojų mokymai gyvulininkystės sertifikavimo srityje ir sudarytos galimybės susipažinti su konsultavimo paslaugų Lietuvoje ekologinio ūkininkavimo klausimais institucijomis, jų veikimo principais, paslaugų gavimo būdais, finansavimo galimybėmis.

Parama kovai su klimato kaita

Bendru Lietuvos ir JAV ambasadų Moldovoje remtu projektu šios šalies NVO „National Environmental Center“ siekė didinti ekologinių klausimų ir teisių į švarią aplinką žinomumą visuomenėje bei skatinti efektyvių vietos nevyriausybinių organizacijų ir Aplinkos apsaugos ministerijos dialogą. Projekto metu surengti mokymai, skirti Moldovos aplinkosaugos srityje veikiančioms nevyriausybiniams organizacijoms, organizuota konferencija, seminarai, diskusijos.

UKRAINA

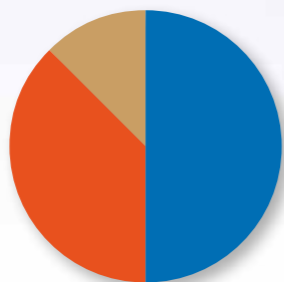

Atsižvelgdama į Ukrainos europinės integracijos siekius, Lietuva padėjo stiprinti šios šalies institucinius gebėjimus muitinės, policijos veiklos, moterų socialinio aktyvumo ir kitose srityse.

2011 m. Ukrainoje buvo įgyvendinti 8 projektai, kurių vertė daugiau kaip 165 tūkst. litų. 3 iš jų pagal Lietuvos Respublikos diplomatinę atstovybių projektų programą administravo Lietuvos Respublikos ambasada Ukrainoje.

PROJEKTAI PAGAL SRITIS

- Parama eurointegraciniam siekiams (4)
- Parama istorinio-kultūrinio paveldo išsaugojimo srityje (3)
- Moterų socialinio aktyvumo skatinimas (1)

Parama eurointegraciniam siekiams

2011 m. daugiausia Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo projektų Ukrainoje (4 projektai, kurių vertė daugiau kaip 125 tūkst. litų) buvo įgyvendinta siekiant paremti šios šalies eurointegracinius siekius.

■ Ukrainos milicijos gebėjimų stiprinimas

Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato vykdytu projektu buvo siekiama stiprinti vadovaujančių milicijos pareigūnų gebėjimus, padėti sukurti mechanizmą Krymo autonominės respublikos Simferopolio miesto milicijoje ir Bakčisarajaus rajono milicijos skyriuje, užtikrinantį nuolatinę milicijos organizacijos veiklos tobulinimą taikant kokybės vadybos sistemas, modelius ir priemones Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato pavyzdžiu.

■ Lietuvos eurointegracinės patirties sklaida Ukrainoje

Viešosios įstaigos „Europos integracijos studijų centras“ įgyvendintu projektu buvo paremti Ukrainos eurointegraciniai siekiai, perduodant jai vertingą Lietuvos reformų patirtį, organizuojant mokymus, atliekant tyrimus, vykdant mokslinį bendradarbiavimą ir

ekspertinės patirties sklaidos veiklas teismų reformos, moterų socialinio aktyvumo ir verslumo skatinimo, mokslinio ir kultūrinio bendradarbiavimo srityse. Projekto metu buvo organizuotas Lvovo srities teismų reformos ekspertų vizitas į Lietuvą susipažinti su Lietuvos teismų reforma, teismų veikla ir sistema. Siekiant išsaugoti Lietuvos ir Ukrainos bendrą kultūrinį ir istorinį paveldą, Medžibore organizuotas mokslinis simpoziumas, kuriame pristatyti Lietuvos ekspertų judaikos tyrimai. Donecke organizuoti ekspertiniai mokymai moterims, norinčioms kurti nuosavą verslą arba išplėsti turimą. Krymo autonominėje respublikoje (Jaltoje) surengtas tarptautinis mokslinis seminaras, kuriame aptarti etninių, religinių ir socialinių įtampų Kryme mažinimo klausimai.

Moterų socialinio aktyvumo skatinimas

Kauno technologijos universiteto Socialinių mokslų fakulteto įgyvendintu projektu siekta įgalinti Ukrainos moteris, aktyviai dalyvaujančias socialinėje, edukacinėje ir mokslinėje veikloje, skleisti naują požiūrį į lyčių aspekto integravimą visuomenėje per edukacinę-kultūrinę partnerystę su Charkovo srities Lyčių išteklių centru bei mokslinę-edukacinę partnerystę su Nacionalinio technologijos universiteto „Kijevo politechnikos institutas“ Lyčių švietimo centru. Projekto metu sukurta mokymų programa, kurios pagrindu bus inicijuojamas Ukrainos moterų socialinio aktyvumo tinklo sukūrimas, organizuoti mokymai Ukrainoje ir Lietuvoje.

Parama istorinio ir kultūrinio paveldo išsaugojimo srityje

Leidykla „Baltija-Druk“ išleido iliustruotą istorinį albumą „Chotyno mūšis – mūšis už Vidurio Europą“. Šiuo lietuvių ir ukrainiečių kalbomis išleistu leidiniu siekiama prisidėti prie bendro visam LDK regionui istorinio ir kultūrinio paveldo propagavimo ir pristatymo plačiajai visuomenei. Tekstus albumui parašė istorikai P. Sas (Ukraina) ir G. Kirkienė (Lietuva). Knyga supažindina ne tik su Chotyno mūšio eiga ir prielaidomis, bet ir išsamiai pristato LDK etmono J. K. Chodkevičiaus ir Zaporozės etmono Piotro Konoševič – Sagaidačnyj biografijas. Vykdydama istorinių dokumentų paiešką, leidykla aplankė muziejus Stambule, Krokuvos ir Varšuvos istorinius archyvus, Lietuvos ir Ukrainos archyvus ir bibliotekas.

KITOS ŠALYS IR TERITORIJOS (ARMĖNIJA, AZERBAIDŽANAS, PALESTINA)

Remiantis 2011 m. Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos įgyvendinimo gairėmis, parama Armėnijai ir Azerbaidžanui buvo vykdoma per Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybes. Praėjusiais metais Armėnijoje buvo įgyvendinti 2 projektai, kurių vertė daugiau kaip 50 tūkst. litų. Vieną iš šių projektų įgyvendino Kauno technologijos universitetas. Projektu buvo skatinamas Armėnijos moterų įsitraukimas į vietos problemų sprendimą: supažindinta su Lietuvos vietos savivaldos sistema, jos funkcijomis ir atsakomybėmis, suteikta Armėnijos savivaldos atstovėms galimybė perimti kolegijų Lietuvoje gerą patirtį.

2011 m. Palestinoje įgyvendintu projektu siekta plėsti ir vystyti Lietuvos ir Palestinos nevyriausybinių organizacijų tinklą. Projekto metu Lietuvoje lankėsi Palestinos nevyriausybinių organizacijų atstovai, Seimo Europos informacijos biure vyko konferencija, kurioje buvo aptarta pilietinės visuomenės Palestinoje situacija, atidaryta fotografijų paroda, rengti susitikimai su palestiniečių ir arabų bendruomenių atstovais Lietuvoje.

III. HUMANITARINĖ PAGALBA

2011 m. URM iniciatyva iš Vyriausybės rezervo lėšų skirta po 50 tūkst. litų humanitarinei pagalbai nukentėjusiems nuo žemės drebėjimo Turkijoje ir nuo krizės Libijoje. Taip pat iš URM administruojamos Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos lėšų skirta 34,6 tūkst. litų humanitarinei pagalbai Černobyliui.

2011 m. Azerbaidžane buvo įgyvendintas 1 projektas, kurio vertė 25 tūkst. litų. Projektą gero valdymo srityje administravo Lietuvos Respublikos ambasada Azerbaidžane.

IV. KITA VEIKLA ĮGYVENDINANT VYSTOMOJO BENDRADARBIAVIMO PROGRAMĄ

2011 m. Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai departamentas parėmė prioritetinius Lietuvos užsienio politikos renginius, organizavo konferencijas, mokymus, visuomenės informavimo renginius, rėmė leidinių ir knygų leidybą.

- Lietuvos pirmininkavimo Demokratijų bendrijai proga 2011 m. birželio 29 d. organizuota tarptautinė Demokratijų bendrijos Lyčių lygybės ir paramos moterų teisėms konferencija;

- Lietuvos pirmininkavimo Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai proga praėjusių metų gruodžio 5-6 d. surengta tarptautinė konferencija lyčių lygybės ir lygių galimybių tema „Making Women's Voices Heard“;

- 2011 m. buvo finansuoti 6 visuomenės informavimo apie vystomąjį bendradarbiavimą projektai. Juos įgyvendino žiniasklaidos priemonės ir nevyriausybines organizacijos. Organizuota ar prisidėta organizuojant įvairius vystomąjį bendradarbiavimą viešinančius renginius: 2011 m. Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo projektų vykdytojų susitikimą, Visuomenės ir kariuomenės vienybės šventę, Europos vystomojo bendradarbiavimo dienas.

V. ES DVYNIŲ PROGRAMA

2009 m. iš Vyriausybės kanceliarijos perėmusi Dvynių programos koordinavimo funkcijas, URM daug dėmesio skiria paramai Lietuvos institucijoms, dalyvaujančioms Dvynių projektų atrankose.

2011 m. Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai departamentas pirmą kartą organizavo ES Dvynių programos bendruosius ir tikslinius mokymus, kuriuose dalyvavo per 150 įvairių Lietuvos institucijų atstovų.

2011 m. Lietuvos institucijos laimėjo 7 ES Dvynių projektų atrankas Armėnijoje, Egipte, Kosove, Kroatijoje, Serbijoje ir Turkijoje už daugiau kaip 7 mln. eurų. Lietuva minėtus projektus įgyvendino viena, būdama vyresniojo partneriu (su Suomija ir Vengrija) ir jaunesniojo partneriu (su Italija, Olandija, Prancūzija ir Vokietija).

2010 m. buvo laimėti 8 Dvynių projektai, 2009 ir 2008 m. – laimėta po 2 projektus.

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija
Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai
departamentas

J. Tumo Vaižganto 2, Vilnius
LT-01511, Lietuva
Tel. +370 5 2362 584
Faksas +370 5 2362 574
E-paštas projektai@urm.lt
www.urm.lt
www.orangeprojects.lt